

นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*

จักรกฤษณ์ ศรีคำหู้^{1*} สุมิตร สุวรรณ²

¹นิสิตหลักสูตร ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

²ศ.น.ท.ดร., หลักสูตรการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

*Corresponding author e-mail: jakkit.s@ku.th Tel. 092-2689781

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความถนัดทางวิชาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน 3) ศึกษา นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน 368 คน ครู 205 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ เคริจซี่ และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตาม สัดส่วนของขนาดสถานศึกษา และผู้ให้ข้อมูล 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 และชุดที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) ความถนัดทางอาชีพของนักเรียน รายอาชีพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรมและ อุตสาหกรรมอาหาร อาชีพวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อาชีพศิลปะ ดนตรีและการแสดง (2) การ บริหารงานวิชาการ รายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านพัฒนาหลักสูตร (3) นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการ มีการวางแผน ด้านวิชาการ สำรวจความสนใจและเปิดวิชาเลือกที่หลากหลาย มีการปฏิบัติงานทั้งในและนอกสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนโดยครูเป็นพี่เลี้ยง วัดและประเมินผลตามจริง สามารถเทียบโอนประสบการณ์ เพื่อลดเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทำความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน ปรับปรุงระบบ การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ

คำสำคัญ: นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการ; ความถนัดทางอาชีพของนักเรียน; โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร

* Received: 21 February 2025, Revised: 11 March 2025, Accepted: 15 March 2025

Innovation in Academic Administration for Career Skills Development of Secondary School Students under Bangkok

Jakkit Sriksamhu^{1*} Sumit Suwan²

¹Master Student of Educational Administration
Faculty of Educational & Development Sciences, Kasetsart University

²Prof.Wg.Cdr.Dr.of Educational Administration
Faculty of Educational & Development Sciences, Kasetsart University

*Corresponding author e-mail: jakkit.s@ku.th Tel. 092-2689781

ABSTRACT

This study aims to 1) study the vocational aptitude of secondary school students under the Bangkok Metropolitan Administration 2) examine academic management in developing vocational skills, and 3) investigate innovations in academic management. The sample consisted of 368 students, 205 teachers, the sample size determined by the table of Krejcie and Morgan, using stratified random sampling proportional to the size of the educational institutions and 10 key informants. The research instruments included questionnaires that consists of two sets, the first set has a reliability coefficient of 0.95, while the second set has a reliability coefficient of 0.98 and interviews. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research findings showed that (1) the high level of vocational aptitude among students were agriculture and food industry, science and medicine, arts, music and performing arts. (2) academic management focused on topics such as planning, teaching management, and curriculum development were high levels. (3) in terms of the innovations, there was an academic planning, surveys were conducted on students' interests and offered a variety of selective courses to support career advancement. There were both inside and outside classroom learning and teachers take role as mentor. Measurement and evaluation skills based on actual performance and credits transfer for reducing student's academic workload. Moreover, cooperation among schools, government and private sectors were provided for labor market and demand.

Keywords: Academic administration innovation; Students' career aptitude; Secondary schools under the Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของทุกคนซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและปรับตัวเองให้เข้ากับโลกปัจจุบันตลอดเวลา การศึกษาในสถานศึกษานั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกายจิตใจและสติปัญญาให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง (สุมิตร สุวรรณ, 2565) การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน นอกจากมุ่งเน้นเรื่องความรู้ความจำแล้วยังต้องเน้นให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและทักษะ

การประกอบอาชีพด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งคนไทยในอนาคตจะต้องมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยให้มีทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในขณะที่ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคนดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดย ปนัดดา นกแก้ว (2562) ได้กล่าวถึง การวางกรอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยเน้นการพัฒนาประชากรในวัยเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่เหมาะสม สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน นอกจากนี้ สรเดช เลิศวัฒนาภรณ์ (2560) ยังได้กล่าวถึง อัตราการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนมีจำนวนลดลง ด้วยบริบทของสภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อม ทำให้นักเรียนต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพตั้งนั้น จึงควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ถูกต้อง ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะอาชีพสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ส่วนกัญญณัฐ สีเตา และอภิชาติ เสนะนันท์ (2565) ได้เสนอให้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาชีพให้กับนักเรียน เนื่องจากในปัจจุบันนักเรียนมีฐานะยากจน ปัญหาครอบครัวแตกแยก เมื่อจบการศึกษาไปมีโอกาสดำรงชีพต่อในระดับมหาวิทยาลัยน้อยมาก ดังนั้นนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายจึงควรมีทักษะอาชีพเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและเพิ่มพูนทักษะต่อไปในอนาคตการทำงานได้

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครได้มีนโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาการเรียนการสอนตามแผนนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ ในระดับผู้เรียนส่งเสริมให้มีการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันมากขึ้นเพื่อให้ นักเรียนมีทักษะชีวิตที่นอกเหนือไปจากวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานให้แก่ นักเรียน การฝึกทักษะอาชีพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะของพลเมืองแห่งมหานคร ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาเลือกเสรีสำหรับนักเรียน และหลักสูตรการเรียนรวมที่พัฒนาความรู้และทักษะการศึกษาสำหรับทุกเพศทุกวัย (กองทุนเพื่อความเสมอภาค, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครที่มีการขยายขีดความสามารถของโรงเรียน ปรับสถานศึกษาให้เป็นองค์กรจัดการความรู้ (Learning School) โดยส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดความสนใจของผู้เรียนและชุมชน มีการ Re-skill, Up-skill,

New-skill เน้นทักษะยุคใหม่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน สามารถต่อยอดสร้างอาชีพหรือมีการศึกษาที่สูงขึ้น (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2566) ในขณะเดียวกันการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร พบประเด็นปัญหาอุปสรรค ได้แก่ 1) สภาพเศรษฐกิจแต่ละพื้นที่ที่ครอบคลุมส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่มีเวลาช่วยดูแลนักเรียนเรื่องการเรียน นักเรียนต้องย้ายตามผู้ปกครองทำให้ต้องย้ายหรือออกกลางคันส่งผลกระทบต่อการศึกษา โดยนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวต่างถิ่นและต่างด้าว 2) ช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัวส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางความคิด 3) มีแหล่งอบายมุขและสิ่งยั่วในสังคม (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และกมลวรรณ พลัฒ์จีน, 2565) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือ พัฒนาทักษะอาชีพ ตั้งแต่ในระดับมัธยมศึกษาให้มีโอกาสได้ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน การบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน และนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้นำนวัตกรรมการบริหารวิชาการไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความถนัดทางอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษานวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Medthods Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 8,640 คน และข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 426 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 368 คน และข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 205 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 10 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความถนัดทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

2.3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Question)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 6 โรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้การตีความ (Interpretation) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำข้อมูลมาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction Reasoning)

ผลการวิจัย

1. ความถนัดทางอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายอาชีพ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความถนัดทางอาชีพของนักเรียน ภาพรวม (n=347)

รายการ	ระดับความถนัดทางอาชีพ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
1. อาชีพประเภทงานช่างอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	2.97	1.19	ปานกลาง
2. อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และการแพทย์	3.64	1.03	มาก
3. อาชีพประเภทงานเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหาร	3.84	1.10	มาก
4. อาชีพประเภทงานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.30	1.16	ปานกลาง
5. อาชีพประเภทงานภาษาและการสื่อสาร	3.44	1.14	ปานกลาง
6. อาชีพประเภทงานสถิติและการบัญชี	3.07	1.20	ปานกลาง
7. อาชีพประเภทงานธุรกิจและการบริการ	3.57	1.24	มาก
8. อาชีพประเภทงานสังคมศาสตร์และกฎหมาย	3.55	1.12	มาก
9. อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและการแสดง	3.63	1.23	มาก
รวม	3.45	1.16	ปานกลาง

ความถนัดทางอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.45, S.D.=1.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อาชีพประเภทงานเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหาร ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=1.10) อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ($\bar{X}$ =3.64, S.D.=1.03) อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและการแสดง ($\bar{X}$ =3.63, S.D.=1.23) อาชีพประเภทงานธุรกิจและการบริการ ($\bar{X}$ =3.57, S.D.=1.24) และอาชีพประเภทงานสังคมศาสตร์และกฎหมาย ($\bar{X}$ =3.55, S.D.=1.12) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ อาชีพประเภทงานภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X}$ =3.44, S.D.=1.14) อาชีพประเภทงานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ =3.30, S.D.=1.16) อาชีพประเภทงานสถิติและการบัญชี ($\bar{X}$ =3.07, S.D.=1.42) และอาชีพประเภทงานช่างอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X}$ =2.97, S.D.=1.19) ตามลำดับ

1.1 อาชีพประเภทงานเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหาร เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=1.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=1.03) ชอบการเลี้ยงสัตว์ ($\bar{X}$ =4.05, S.D.=1.10) เข้าใจและสนใจปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ($\bar{X}$ =3.91, S.D.=1.07)

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชอบการเพาะปลูกทั้งการทำสวนและทำไร่ ($\bar{X}=3.25$, $S.D.=1.20$) ตามลำดับ

1.2 อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, $S.D.=1.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เป็นคนช่างสังเกตและช่างสงสัย ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=1.01$) มีเหตุผล ละเอียรอบคอบ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=1.00$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เข้าใจระบบการทำงานของร่างกาย ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=1.04$) ชอบการคิดวิเคราะห์และประเมินเพื่อแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=3.45$, $S.D.=1.07$) ตามลำดับ

1.3 อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและการแสดง เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=1.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการจินตนาการ ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=1.11$) ชอบการร้องเพลง เล่นดนตรี และการเคลื่อนไหวร่างกาย ($\bar{X}=3.77$, $S.D.=1.24$) สามารถจับจังหวะของเสียงและท่วงทำนองได้ดี ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=1.25$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กล้าแสดงออกและรักอิสระ ($\bar{X}=3.41$, $S.D.=1.32$) ตามลำดับ

1.4 อาชีพประเภทงานธุรกิจและการบริการ เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$, $S.D.=1.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=1.18$) ชอบทำกิจกรรมที่เป็นกลุ่ม ($\bar{X}=3.60$, $S.D.=1.30$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชอบการผลิตและการขายสินค้า ($\bar{X}=3.45$, $S.D.=1.25$) ชอบการให้บริการแก่ลูกค้า ($\bar{X}=3.45$, $S.D.=1.24$) ตามลำดับ

1.5 อาชีพประเภทงานสังคมศาสตร์และกฎหมาย เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$, $S.D.=1.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีทักษะทางสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=1.00$) เข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ($\bar{X}=3.69$, $S.D.=1.07$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะในการพูดและการติดต่อประสานงาน ($\bar{X}=3.35$, $S.D.=1.22$) ชอบการสอนและการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=1.00$) ตามลำดับ

1.6 อาชีพประเภทงานภาษาและการสื่อสาร เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=1.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชอบการใช้ภาษาในการสื่อสารความคิด ($\bar{X}=3.46$, $S.D.=1.16$) สามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี ($\bar{X}=3.45$, $S.D.=1.10$) มีความสามารถในการพูดเจรจาโน้มน้าว

น่าสนใจผู้อื่น ($\bar{X}=3.42$, S.D.=1.13) ชอบการวิเคราะห์และแปลความหมายของภาษา ($\bar{X}=3.42$, S.D.=1.16) ตามลำดับ

1.7 อาชีพประเภทงานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$, S.D.=1.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เข้าใจระบบการทำงานของเครื่องมือสื่อสาร ($\bar{X}=3.50$, S.D.=1.10) ชอบใช้โปรแกรมหรือซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.45$, S.D.=1.13) มีความคล่องแคล่วในการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{X}=3.26$, S.D.=1.14) ชอบแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ ($\bar{X}=2.98$, S.D.=1.27) ตามลำดับ

1.8 อาชีพประเภทงานสถิติและการบัญชี เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$, S.D.=1.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สามารถจัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ได้ ($\bar{X}=3.26$, S.D.=1.14) มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.17$, S.D.=1.22) มีทักษะในการคิดคำนวณตัวเลข ($\bar{X}=2.99$, S.D.=1.24) มีความสามารถในการจัดการข้อมูลตัวเลข ($\bar{X}=2.84$, S.D.=1.19) ตามลำดับ

1.9 อาชีพประเภทงานช่างอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เมื่อพิจารณารายอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$, S.D.=1.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชอบคิดค้นออกแบบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ($\bar{X}=3.01$, S.D.=1.22) ชอบควบคุมการปฏิบัติของเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ ($\bar{X}=2.97$, S.D.=1.01) ชอบการซ่อมสร้างเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ต่าง ๆ ($\bar{X}=2.96$, S.D.=1.28) มีความถนัดด้านคณิตศาสตร์และการคำนวณตัวเลข ($\bar{X}=2.95$, S.D.=1.24) ตามลำดับ

2. การบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพ ภาพรวม(n=189)

รายการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
1. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	4.40	0.69	มาก
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.36	0.68	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.37	0.73	มาก
4. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.74	มาก
5. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนและการเทียบโอน	4.34	0.70	มาก

รายการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
6. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว	4.31	0.72	มาก
7. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.15	0.82	มาก
รวม	4.33	0.73	มาก

การบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.73) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.69) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.37, S.D.=0.73) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.35, S.D.=0.74) ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.81) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนและการเทียบโอน ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.70) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.72) และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.82) ตามลำดับ

2.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.69) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X}$ =4.46, S.D.=0.64) กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ให้ครอบคลุมกับทักษะอาชีพของผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.42, S.D.=0.65) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.71) กำหนดโครงสร้างและคำอธิบายรายวิชาที่สอดคล้องกับทักษะอาชีพของผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.37, S.D.=0.76) มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.71) ตามลำดับ

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษามีการเสริมสร้างทักษะอาชีพ ($\bar{X}$ =4.42, S.D.=0.61) หลักสูตรสถานศึกษามีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ($\bar{X}$ =4.47, S.D.=0.63) มีเนื้อหาหลักสูตรทักษะอาชีพที่บูรณาการร่วมกับรายวิชาอื่น ๆ ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.74) มีหลักสูตรทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น ($\bar{X}$ =4.30, S.D.=0.70) มีหลักสูตรทักษะอาชีพที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.30, S.D.=0.72) ตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.37, S.D.=0.73) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X}$ =4.52, S.D.=0.66) จัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพบนพื้นฐานของความ

ถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X}=4.39$, $S.D.=0.71$) ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะอาชีพจากสถานประกอบการจริง ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.79$) ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิทยากรที่มีประสบการณ์ตามสาขาอาชีพต่าง ๆ ($\bar{X}=4.34$, $S.D.=0.75$) มีการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพที่บูรณาการกับสาระวิชาอื่น ๆ ($\bar{X}=4.30$, $S.D.=0.74$) ตามลำดับ

2.4 ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $S.D.=0.74$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=4.46$, $S.D.=0.70$) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะทางอาชีพ ($\bar{X}=4.42$, $S.D.=0.69$) จัดฐานการเรียนรู้ในโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=0.76$) ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้านทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.30$, $S.D.=0.75$) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเครือข่ายผู้ประกอบการและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.81$) ตามลำดับ

2.5 ด้านการวัดประเมินผลการเรียนและการเทียบโอน เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $S.D.=0.70$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการวัดประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริง ($\bar{X}=4.40$, $S.D.=0.66$) มีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.40$, $S.D.=0.69$) มีการวัดประเมินผลโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X}=4.39$, $S.D.=0.69$) มีการวัดประเมินผลจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.30$, $S.D.=0.71$) มีการเทียบโอนความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.75$) ตามลำดับ

2.6 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.72$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการจัดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.67$) มีบริการให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องการศึกษาและอาชีพ ($\bar{X}=4.39$, $S.D.=0.69$) มีการวัดแววหรือทดสอบความถนัดทางอาชีพให้กับผู้เรียน ($\bar{X}=4.28$, $S.D.=0.76$) จัดแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.72$) จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.75$) ตามลำดับ

2.7 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น เมื่อพิจารณารายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.82$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการทำข้อตกลงความร่วมมือในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.77$) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาทักษะอาชีพกับโรงเรียนในเครือข่าย ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.79$) มีผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.16$, $S.D.=0.78$) มีความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=0.88$) มีสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนให้นักเรียนได้เข้าไปฝึกประสบการณ์จริง ($\bar{X}=4.10$, $S.D.=0.89$) ตามลำดับ

3. นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

3.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ สถานศึกษามีการสำรวจความสนใจของนักเรียนและนำนโยบายมาวิเคราะห์หากกลยุทธ์ในการวางแผนงานร่วมกับโครงการของกรุงเทพมหานคร มีการเปิดแผนการเรียนและวิชาเลือกที่หลากหลาย นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกควบคู่ไปกับการเรียน และมีแผนการนำกลุ่มวิชาชีพทางอาชีวศึกษาเข้ามาบูรณาการกับแผนการเรียน

3.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ และนโยบายกรุงเทพมหานคร มีหลักสูตรอาชีพที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระส่งเสริมในกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม และในอนาคตโรงเรียนมีแนวคิดหาแพลตฟอร์มที่ทันสมัยและบุคลากรภายนอกมาช่วยพัฒนาหลักสูตร

3.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในฝึกซ้อมและการแข่งขันทักษะความสามารถ ซึ่งในอนาคตมีแนวคิดที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกไปฝึกประสบการณ์ภายนอกโรงเรียน

3.4 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนทักษะอาชีพให้เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูเป็นพี่เลี้ยงที่คอยชี้แนะ มีการเปิดโลกทัศน์ให้นักเรียนได้ออกไปเรียนรู้ภายนอก ซึ่งในอนาคตครูต้องจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และเปิดพื้นที่ให้นักเรียนได้นำผลงานมาจัดจำหน่าย

3.5 การวัดประเมินผลการเรียนและการเทียบโอน สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนแบบองค์รวมตามสภาพจริงโดยไม่อิงเกณฑ์ และนำแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้ ส่วนการเทียบโอนมีการศึกษาออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรของอาชีวศึกษา ในอนาคตมีแนวคิดที่จะประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยให้เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน รวมถึงการเทียบโอนประสบการณ์การทำงานมาใช้ลดเวลาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.6 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียนอย่างหลากหลาย มีการแนะแนวอาชีพจากมหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาต่อจากกรุงเทพมหานคร ในอนาคตจะพัฒนาห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3.7 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นสถานศึกษามีการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการจริง ในอนาคตมีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมงานอาชีพ

อภิปรายผล

1. ความถนัดทางอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความถนัดทางอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า นักเรียนมีความถนัดทางอาชีพประเภทงานเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม อาหาร อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและการแสดง อาชีพประเภทงานธุรกิจและการบริการ อาชีพประเภทงานสังคมศาสตร์และกฎหมาย ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากความถนัดของนักเรียนเกิดจากการปรับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะอาชีพในโรงเรียนภายใต้กรอบแนวคิดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอาชีพ ดังที่กองทุนเพื่อความเสมอภาค (2565) ได้กล่าวว่า โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครได้มีนโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาการเรียนการสอนตามแผนนโยบาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ มีการปรับเนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับโลกยุคปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการสอนทักษะ เพื่อนำไปประกอบวิชาชีพในอนาคต ตามบริบทของแต่ละชุมชน ตลอดจนการฝึกทักษะอาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะของพลเมืองแห่งมหานคร ในขณะเดียวกันสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2566) ได้กล่าวไว้ว่า จุดเน้นด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน เน้นทักษะ ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน และต่อยอดสร้างอาชีพหรือมีการศึกษาที่สูงขึ้น

2. การบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล การเรียนและการเทียบโอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สอดคล้องกับ นุชเรศ คำดีบุญ และประเสริฐ เรือนะการ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามที่สำนักงานการศึกษาได้กำหนดจุดเน้นด้านการบริหารงานวิชาการในคู่มือปฏิบัติงานฝ่ายการศึกษา มีการกำหนดจุดมุ่งหมายการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการวางแผนงานที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ อีกทั้งโรงเรียนยังได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามนโยบายของกรุงเทพมหานครที่มุ่งเน้นการสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพให้กับนักเรียนให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2566)

3. นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ พบว่า สถานศึกษามีการสำรวจความสนใจของนักเรียนและนำนโยบายมาวิเคราะห์หากกลยุทธ์ในการวางแผนงานร่วมกับโครงการของกรุงเทพมหานคร มีการเปิดแผนการเรียนและวิชาเลือกที่หลากหลาย นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกควบคู่ไปกับการเรียน และมีแผนการนำกลุ่มวิชาชีพทางอาชีวศึกษาเข้ามาบูรณาการกับแผนการเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีและถูกต้องตามหลักทางวิชาการดังที่ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนงานด้านวิชาการนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาก่อนที่จะกำหนดทิศทาง อีกทั้งต้องมีการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เช่นเดียวกับสุภัชชา โพธิ์เงิน (2564) ได้ศึกษา นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการศึกษา เพื่ออาชีพ มีข้อเสนอแนะทางให้สถานศึกษามีแผนการศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนได้เตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่โลกอาชีพอย่างมีคุณภาพ

3.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีการพัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ และนโยบายกรุงเทพมหานคร มีหลักสูตรอาชีพที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระส่งเสริมในกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม และในอนาคตรโรงเรียนมีแนวคิดหาแพลตฟอร์มที่ทันสมัยและบุคลากรภายนอกมาช่วยพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) กล่าวไว้ว่า การเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษาสามารถดำเนินการหลายวิธี เช่น การบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสายพันธุ์ บุญทองแก้ว (2563) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เปิดโอกาสให้ชุมชน หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม และพัฒนาบุคลากรให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน

3.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในฝึกซ้อมและการแข่งขันทักษะความสามารถ ซึ่งในอนาคตมีแนวคิดที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกไปฝึกประสบการณ์ภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) กล่าวไว้ว่า การกำหนดเนื้อหาสาระภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การฝึกทักษะ การสร้างคุณลักษณะที่จำเป็นที่สอดคล้องกับอาชีพ มีจุดเน้นและเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัดและความสนใจของตน โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจากสถานการณ์จริง เพื่อให้มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการทำงาน

3.4 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอาชีพ พบว่า ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนทักษะอาชีพให้เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูเป็นพี่เลี้ยงที่คอยชี้แนะ

มีการเปิดโลกทัศน์ให้นักเรียนได้ออกไปเรียนรู้ภายนอก ซึ่งในอนาคตครูต้องจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และเปิดพื้นที่ให้นักเรียนได้นำผลงานมาจัดจำหน่าย ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) กล่าวว่า ผลที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนค้นพบสิ่งที่ตนเองสนใจได้เร็วขึ้นจากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นพี่เลี้ยง ที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน สอดคล้องกับ Theodore James Coker (1980 อ้างใน สุภัสชา โพธิ์เงิน, 2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “The Effect of the Teacher’s Attitudes on the Infusion of Career Education in South Carolina” พบว่า มีตัวแปรหลายตัวที่สัมพันธ์กับทัศนคติของครูอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นการศึกษาเพื่องานอาชีพจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับทัศนคติของครูที่ส่งเสริมการศึกษา เพื่องานอาชีพ

3.5 การวัดประเมินผลการเรียนและการเทียบโอน พบว่า สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนแบบองค์รวมตามสภาพจริงโดยไม่อิงเกณฑ์ผ่านการทำ Rubrics และนำแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้ ส่วนการเทียบโอนมีการศึกษาออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรของอาชีวศึกษา ในอนาคตมีแนวคิดที่จะประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยให้เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน รวมถึงการเทียบโอนประสบการณ์การทำงานมาใช้ลดเวลาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลในการจัดทำเครื่องมือวัดผล และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามสภาพจริง โดยออกแบบเครื่องมือวัดผลตามระดับคุณภาพในแต่ละขั้นตอนและการประเมินชิ้นงาน ในขณะเดียวกันสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาสามารถประสานความร่วมมือกับอาชีวศึกษาในการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปเทียบโอนในการศึกษาต่อได้

3.6 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว พบว่า มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียนอย่างหลากหลาย มีการแนะแนวอาชีพจากมหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ และได้รับการสนับสนุนทุนศึกษาต่อจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งในอนาคตจะพัฒนาห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะอาชีพ มีการวางแผนงานร่วมกับชุมชนในการใช้ทรัพยากร มีการแนะแนวอาชีพโดยครูบริการให้ความรู้แก่ผู้เรียน และจัดหาแบบทดสอบความถนัดวิชาชีพที่หลากหลายให้กับผู้เรียน

3.7 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่า โรงเรียนมีการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการจริง ในอนาคตมีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมงานอาชีพ ตามที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561) ได้กล่าวว่า

ผู้บริหารและครูมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กรหน่วยงานในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์ในสถานที่การทำงานจริง นอกจากนี้ Peng, Fei & Wang, Shang and Yan, Taichu (2023) ได้ศึกษาเรื่อง Enhancing Vocational Education through Innovative Skills Competitions: Challenges and Solutions พบว่า การร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถในการทำงานของนักเรียน และช่วยปรับปรุงการศึกษาอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตร โครงการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและอาชีพในท้องถิ่น โดยการให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถค้นพบความถนัดในงานอาชีพต่าง ๆ ได้ เช่น อาชีพประเภทงานเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร อาชีพประเภทวิทยาศาสตร์และการแพทย์ และอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและการแสดง

1.2 สถานศึกษาควรวัดและประเมินผลการเรียนที่หลากหลายตามสภาพจริงและศักยภาพของนักเรียนโดยไม่อิงเกณฑ์ โดยการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้เพื่อให้นักเรียนไปศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทั้งสายอาชีพและมหาวิทยาลัย

1.3 สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นให้เข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับนักเรียน โดยการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การเป็นแหล่งเรียนรู้ และการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานอาชีพมาช่วยถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษความถนัดและความสนใจของนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครหรือสังกัดอื่น ๆ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแยกระดับช่วงชั้นหรือแยกตามขนาดของโรงเรียน

2.2 ควรขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยเพื่อศึกษาประชากรที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างได้

2.3 ควรมีการศึกษานวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพ จำแนกตามด้านต่าง ๆ เพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนารายด้านที่ชัดเจน

2.4 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อความถนัดหรือความสนใจเกี่ยวกับทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

องค์ความรู้ใหม่

นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ มีแผนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีแผนการนำกลุ่มวิชาชีพทางอาชีวศึกษาเข้ามาบูรณาการ 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 4) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอาชีพ มีการเปิดโลกทัศน์ให้นักเรียนได้ออกไปเรียนรู้ภายนอก 5) การวัดประเมินผลการเรียนและการเทียบโอน มีการนำแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียน 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนว มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน มีการแนะแนวอาชีพจากมหาวิทยาลัย 7) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาค. (2565). '30 นโยบายเรียนดี' ของผู้ว่าฯ ชัชชาติ ปักธงลดความเหลื่อมล้ำ
ลดภาระครู-ผู้ปกครอง ปั้นโรงเรียนคุณภาพ. <https://research.eef.or.th>
- กัญญาณัฐ สีเตา และอภิชาติ เสนะนันท์. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ
ของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร. วารสารสังคมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 6(1), 53-60
- นุชเรศ คำดีบุญ และประเสริฐ เรือนนระการ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4. ปรียญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปนัดดา นกแก้ว. (2562). ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
จังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณบุรี.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณนันต์. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. ห้างหุ้นส่วน
จำกัด มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 หน้า 4-5.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุ้องคะวาทีน และกมลวรรณ พลัฒ์จัน. (2565). โรงเรียนกรุงเทพมหานคร : ความท้าทาย
ภายใต้บริบทที่หลากหลาย. หน่วยปฏิบัติการวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <http://www.cydcenter.com>

- สรเดช เลิศวัฒนาวณิช. (2560). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร. (2566). แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2566. สำนักพิมพ์ ดี.เค.พับลิชชิง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2564). นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561บทเรียนจาก 4 กรณีศึกษา. สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน.
- สุภัชชา โพธิ์เงิน. (2562). นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการศึกษาเพื่ออาชีพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร สุวรรณ. (2565). กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง.
- Peng, Fei & Wang, Shang and Yan, Taichu. (2023). Enhancing Vocational Education through Innovative Skills Competitions: Challenges and Solutions. *Journal of Contemporary Educational Research*, 7(7), 8 <https://www.researchgate.net/publication/372301364>